Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft.

Múltunk jelen időben

NEMZETI KASTÉLYPROGRAM ÉS NEMZETI VÁRPROGRAM

SAJTÓANYAG

A DOBA, SOMLÓ VÁR TURISZTIKAI CÉLÚ FEJLESZTÉSE – ÜNNEPÉLYES ÁTADÓ

2022. március 25-én, 10.30 órakor rendezték meg – a Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram keretében – a „Doba, Somló vár turisztikai célú fejlesztése" nevű projekt ünnepélyes átadását. A projekt 317.500.000 Ft hazai forrásból valósult meg – tájékoztatott Glázer Tamás a NÖF Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatója.

A várat ünnepélyes keretek között Gulyás Gergely Miniszterelnökséget vezető miniszter, Virág Zsolt, a Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram miniszteri biztosa, Kovács Zoltán a térség országgyűlési képviselője, Rózsa Zsolt a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Igazgatóságának elnöke, Horváth Zoltán Doba község polgármestere, valamint Glázer Tamás, a NÖF Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatója adta át.

A Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram első ütemében, a NÖF Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft. koordinációjában, összesen 60 milliárd forintból 30 műemlék – 18 kastély és 12 vár – újul meg, amelyek nemcsak régi szépségüket nyerik vissza, hanem új funkciókkal is gazdagodnak, hogy adottságaikhoz méltó módon feleljenek meg a mai kor turisztikai igényeinek. A program keretében egyszerre valósul meg az épített örökségi értékek megőrzése és a műemlékek hiteles bemutatása.

Vártörténet

A somlói vár Doba mellett, a Somló-hegy északi oldalán található. Több tájegység, a Balatonfelvidék, a Bakony és a Kisalföld határán fekszik. Történelmi borvidék és természetvédelmi terület. A vár alaprajza szabálytalan, belső tornyokkal és több udvarral tagolt.

A felső- és az alsóvár mai területe a 15. században alakult ki. A felsővár ekkor egy palotaszárnnyal egészült ki. Nyitott előcsarnokába két nagy, csúcsíves árkádíven keresztül lehetett belépni. Innen lépcső vezetett fel a pihenőbe, majd tovább az emeleti térbe egy falba süllyesztett csigalépcsőn keresztül lehetett feljutni, melynek íves fala és csonkjai most is látszanak. Az emeleti nagy terem ablakai a várudvarra néztek, egynek a kőkerete eredeti helyén ma is látható. Az emelethez feltehetően konyha is tartozott, melyhez az udvar felől egy toronyszerű zárterkély épült.

Az alsó vár belső kapuját magába foglaló várfalon ma is láthatók az egykori lőrések nyomai, amelyek most az eredeti formában kerültek bemutatásra. A lőréseket fa védőfolyosóról, másnéven gyilokjáróról használták.

Somló várának pontos keletkezési ideje ismeretlen, feltehetően a tatárjárást követő várépítési hullám idején emelték. Somló számos alkalommal volt királyi vár a XIV. században, de a Garai, a Rozgonyi, az Antimus, a Kanizsai családok is birtokolták. 1479-ben Mátyás király Kinizsi Pálnak adományozta. Tőle a Szapolyai család, majd Bakócz Tamás egri püspök, később esztergomi érsek és bíboros lett a birtokosa, ekkor élte Somló vára a fénykorát, ő építtette át reneszánsz stílusban. Utóbb az Erdődy, majd a Choron família volt az erősség tulajdonosa. 1707-ben Vak Bottyán kuruc generális foglalta el és hozta rendbe a várat, ám a Rákóczi-szabadságharcot követően stratégiai jelentőségét végleg elvesztette. A várrom egészen 1945-ig az Erdődy grófok tulajdona maradt.

A projekt fő célja

A NÖF Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft. által koordinált Nemzeti Várprogram keretében megvalósult projekt célja a romterület kulturális, örökségvédelmi, turisztikai fejlesztése volt, a rekonstrukció keretében megvalósult az Alsóvár valamennyi épületszerkezetének helyreállítása, valamint az alsóvári épületekben több zárt és fedett-nyitott helyiség alakult ki.

A fejlesztés elemei

A Somló hegy északi oldalán található a Somlói vár, amelynek első ütemű állagmegóvását, falkorona helyreállítását az MNV Zrt. végezte. Ezen első ütem feladata az életveszélyes állapotok megszüntetése, a szerkezetek műszaki állapotának konszolidálása és a hosszú távú megmaradás biztosítása volt. Stabilizálni kellett a falak málló, lehullás előtt álló részeinek állapotát. Az életveszély elhárításon túl a szerkezetek hosszútávú állékonyságát is biztosítani kellett. A falszerkezetekben sok helyen akár 30-40 cm mélyen hiányzott a kötőanyag, melyet pótolni kellett. Az állagvédelmi beavatkozásnál fontos szempont volt a várrom meglévő karakterének, jellemző megjelenésének megőrzése.

Az állagvédelmi beavatkozást követő, második ütemben, a Nemzeti Kastélyprogram és Nemzeti Várprogram keretében, a NÖF Nemzeti Örökségvédelmi Fejlesztési Nonprofit Kft. beruházásában valósult meg a délnyugati ún. „kaszárnya” szárny faltesteinek és falkoronáinak kiegészítése, az épületszárny félnyeregtetős lefedése, valamint a falakon a feltárt nyílások, lőrések kiegészítése és bemutatása. Az épületen belül megtörtént a padlástéri lőrések, az egykori helyiségek közötti válaszfalak és ajtók bemutatása és rekonstrukciója. A „kaszárnya” szárny téliesítése biztosítja az egykori vakolt felületképzések védelmét és bemutathatóságát. A délkeleti szárnyban a sütőház is helyreállításra került, és megtörtént annak külső faltesteinek és falkoronáinak megerősítése, kiegészítése. Megvalósult az udvar vízelvezetésének kiépítése is.

Elkészült az Alsóvár külső várfalainak kiegészítése, a falkoronavédelem, és a kávák kialakítása. A délnyugati szárny magasföldszintjén kialakított régészeti bemutatótérből betekintést nyerhetünk az elmúlt időszak feltárásainak eredményére. A belső udvarban kialakításra került a „kaszárnya” bejárata a hozzá vezető lépcsővel, és megtörtént a meglevő maradványok és

lenyomatok alapján az egykori híd rekonstrukciója is. A „kaszárnya” szárnyban elkészült galériáról, lőréseken keresztül tekinthetünk ki a környező tájra.

Kiállítás

A helyszínen több tudományterület nézőpontjából kerülnek bemutatásra információs táblákon a hely érdekességei, úgy mint: várépítészet, építészettörténet, régészet. Az elvégzett régészeti kutatásokra alapozva tárul fel a látogatók előtt a korabeli életmód-történet.